

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізичного виховання
Кафедра методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін**

С.М. Віцько, Г.В. Глоба

**АКМЕОЛОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПРОЦЕСУ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ**

Навчально-методичний посібник

Слов'янськ - 2017

УДК 378.147:796.071(075.8)

B54

Рекомендовано до друку Вченою радою Донбаського державного педагогічного університету
(протокол №3 від 18 жовтня 2017 року).

Укладачі: завідувач кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін, кандидат педагогічних наук, доцент
Віцько С.М.,
доцент кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін, кандидат педагогічних наук
Глоба Г.В.

Рецензенти: завідувач кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, доктор філософських наук, професор
Федь І.А.
завідувач кафедри загальної психології, кандидат психологічних наук, доцент
Шайда Н.П.

Віцько С.М., Глоба Г.В.

Акмеологічна спрямованість процесу підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. – Слов'янськ: ДДПУ, 2017. – 108 с.

Навчально-методичний посібник розроблено згідно з навчальною програмою дисципліни «Акмеологія фізичного виховання та спорту», ухваленою навчально-методичною радою Донбаського державного педагогічного університету та рекомендується для студентів магістратури, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура).

У навчально-методичному посібнику розглядаються загальні питання акмеології як нової навчальної дисципліни, що включена до навчальних планів підготовки магістрів та питання акмеологічної спрямованості процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання та спорту. Визначено шляхи досягнення професіоналізму й творчої самореалізації, методи самовдосконалення, засоби підвищення педагогічної майстерності майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання та спорту.

Посібник адресований студентам-магістрантам, а також може бути корисним для аспірантів, викладачів фізичного виховання ВНЗ, вчителів фізичної культури ЗОШ, тренерів-викладачів з різних видів спорту.

УДК 378.147:796.071(075.8)

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА.....	5
РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ АКМЕОЛОГІЇ.....	6
1.1. Акмеологія як наукова й навчальна дисципліна.....	6
1.1.1. Класифікація основних напрямків акмеології.....	6
1.1.2. Предмет фундаментальної акмеології.....	7
1.1.3. Основні проблеми й завдання акмеології як науки.....	9
1.2. Творчий потенціал і основні елементи його прояву.....	10
РОЗДІЛ II ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ, УМІННЯ, ЗДАТНОСТІ ТА ФУНКЦІЇ СПОРТИВНОГО ПЕДАГОГА.....	12
2.1. Зміст освіти як засіб розвитку особистості в професійній підготовці.....	12
2.2. Структура й об'єкт навчальної діяльності спортивного педагога.....	13
2.3. Педагогічні функції, вміння й навички, які необхідні фахівцям з фізичної культури та спорту.....	15
РОЗДІЛ III ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ Й СПОРТУ.....	22
3.1. Структура і зміст професійно-педагогічної діяльності фахівців з фізичної культури й спорту.....	22
3.1.1. Професійно-педагогічна діяльність учителя фізичної культури.....	22
3.1.2. Професійна діяльність тренера-викладача з виду спорту.....	25
3.1.3. Професійна діяльність викладача-організатора фізкультурно- оздоровчої та спортивно-масової роботи.....	28
РОЗДІЛ IV. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ - ВИЩИЙ РІВЕНЬ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА.....	30
4.1. Фундамент педагогічної майстерності.....	30
4.2. Педагогічна майстерність та педагогічна техніка вчителя.....	31
РОЗДІЛ V. ОРГАНІЗАЦІЯ Й ЗДІЙСНЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	38
5.1. Загальні ознаки педагогічного спілкування.....	38
5.2. Особливості спілкування в спорті та фізичній культурі.....	44
5.2.1. Засоби спілкування вчителя фізичної культури з учнями.....	44
5.2.2. Особливості спілкування тренера-викладача з вихованцями у процесі спортивно-педагогічної діяльності.....	47

РОЗДІЛ VI. СКЛАДОВІ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ Й ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГА.....	56
6.1. Професіоналізм у спортивно-педагогічній діяльності.....	56
6.2. Самовиховання як основна складова педагогічного професіоналізму....	58
6.3. Самовдосконалення майбутнього педагога як один з основних способів максимальної реалізації творчого потенціалу.....	63
РОЗДІЛ VII. ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ЯК ОПОРА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА І ЙЇ РЕЗУЛЬТАТ.....	70
7.1. Структура і зміст передового педагогічного досвіду (ППД).....	70
7.2. Виявлення, вивчення, узагальнення, поширення та впровадження передового педагогічного досвіду.....	71
РОЗДІЛ VIII. ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СПОРТИВНОГО ПЕДАГОГА ТА МЕТОДИ ЙЇ ДІАГНОСТИКИ.....	76
8.1. Професійна компетентність педагога.....	76
8.2. Професійно-педагогічна компетентність спортивного педагога.....	80
8.3. Діагностика творчо-професійної спрямованості майбутнього вчителя фізичної культури	82
РОЗДІЛ IX. ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ У ВНЗ - ЗАПОРУКА ДОСЯГНЕННЯ ВИСОКОГО РІВНЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	91
ЛІТЕРАТУРА.....	106

ПЕРЕДМОВА

Історія становлення й розвитку наук про людину та її місце у всесвіті супроводжується формуванням вузькоспеціалізованого інформаційно-соціального простору, в якому відбувається постійна взаємодія та взаємопроникнення наукових знань і технологій з інших сфер продукування людського інтелекту. Новітні фундаментальні теоретико-практичні досягнення у галузі педагогічних та суміжних медико-біологічних наук переконливо свідчать про те, що гуманістична парадигма розуміння людиною світу і себе в ньому, набуває загального визнання, що засвідчується виникненням таких наук, як гуманістична біоетика, валеософія, педагогічна акмеологія тощо.

Акмеологія — (грец. акме — вищий ступінь чогось, його вершина, logos — слово, вчення) — наука, що вивчає феноменологію, закономірності та механізми досягнення вершини розвитку людини як індивіда, суб'єкта і об'єкта діяльності, а також, у більш конкретизованому контексті — процес досконалого оволодіння людиною певного фаху та шляхів досягнення найвищих ступенів професійної кар'єри. Педагогічна акмеологія — це наукова дисципліна, що вивчає методи і засоби розкриття та формування психофізичних можливостей шляхом цілеспрямованої діяльності особистості. Можна констатувати, що пошук шляхів стимулювання здатності індивіда успішно реалізовувати в житті максимальний рівень власних біологічних та соціальних інтенцій складає зміст структурних компонентів, які знаходяться у сфері наукових зацікавлень педагогічної акмеології.

Перманентне зростання вимог суспільства щодо підготовки майбутніх спеціалістів у аспекті їхньої самоосвіти та самовдосконалення інтелектуальних, креативних і фізичних можливостей, потребують від педагогічної спільноти впровадження у навчальний процес новітніх освітньо-виховних технологій та засобів. Це включає, зокрема, формування широкого культурницького світогляду, національної самосвідомості й фахових компетенцій на засадах відповідального ставлення до власного здоров'я як вагомих складових базису, на якому будується майбутня стратегія акме кар'єрного та життєвого успіху. У цьому дискурсі привертає увагу ще недостатньо досліджений аспект проблеми, пов'язаної з досягненням акме-вершини у будь-якій галузі діяльності людини, а саме — у галузі педагогіки фізичного виховання студентської молоді.

Стає цілком зрозумілою доцільність акмеологічного підходу до створення сучасного дизайну методологічного та організаційно-методичного забезпечення системи фізичного виховання студентської молоді з урахуванням досягнень педагогічної акмеології у сучасних соціально-економічних умовах.